

R o z h o d n u t i e

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany prírody pre druhovú ochranu a CITES (ďalej len „ministerstvo“) ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 65 ods. 1 písm. h) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, na základe žiadosti Poľovníckeho združenia Podkonice - Vysoká (ďalej len „žiadateľ“) zo dňa 23.1.2009, v súlade s § 40 ods. 2 a 3 písm. c) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon“) a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva SR

p o v o ľ u j e v ý n i m k u

zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. a) zákona. Výnimkou sa povoľuje žiadateľovi usmrtiť – odstreliť - jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Vysoká Podkonice odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia do 30.11.2009 poslieďkou a postriežkou na lokalite Jamy, Kalištie alebo do 15.12.2009 postriežkou na lokalite Jamy, Kalištie.

Podmienky rozhodnutia v zmysle § 82 ods. 12 zákona:

1. Usmrtený bude jedinec, ktorého hmotnosť **nepresiahne 100 kg alebo šírka jeho prednej laby je do 12 cm a zároveň dĺžka zadnej laby do 21 cm.**
2. Odstrelu nebude predchádzať vnaďenie mäsitou návnadou, s výnimkou možnosti použiť živočíšny materiál v súlade s článkom č. 23 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov neurčených pre ľudskú spotrebu.
3. Plánovaný čas lovu, resp. príchod host'a bude vopred oznámený ministerstvom poverenej osobe – zo ŠOP SR - Správy NP Nízke Tatry (ďalej len „kontaktná osoba“).
4. Odstrel medveďa bude neodkladne oznámený kontaktnej osobe s cieľom kontroly dodržiavania podmienok výnimky a vykonania prehliadky usmrteného jedinca.
5. Do príchodu kontaktnej osoby bude ulovený medveď ponechaný na mieste odlovu (**meranie vykonáva výhradne kontaktná osoba**). Hmotnosť usmrteného jedinca sa posudzuje spolu s vývrhom. Zástupca žiadateľa vopred zabezpečí možnosť odváženia uloveného jedinca s presnosťou na 0,5 kg.
6. Žiadateľ umožní kontaktnej osobe odber vzorky (zo srsti, svaloviny, vnútorných orgánov, krvi a pod.) a zuba z usmrteného medveďa na účely analýz.

7. Formulár "Hlásenie o usmrtení medveďa hnedého" s údajmi o usmrtenom medveďovi zašle žiadateľ na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany prírody pre druhovú ochranu a CITES, Námestie Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava **do dvoch týždňov** od realizácie usmrtenia.

Osobitné predpisy, ako aj ostatné ustanovenia zákona, ostávajú povolením tejto výnimky nedotknuté.

Odôvodnenie:

Listom dňa 23.1.2009 sa obrátil žiadateľ na ministerstvo so žiadosťou o povolenie výnimky zo zákazov ustanovených zákonom, spočívajúcej v umožnení usmrtiť jedného jedinca chráneného druhu živočícha - medveďa hnedého v rámci regulácie početnosti v roku 2009. Žiadateľ žiadosť odôvodňoval vysokým počtom medvedej populácie a častými stretmi občanov s medveďmi.

Dňa 28.1.2003 bol na ministerstvo doručený list Lesoochranárskeho zoskupenia VLK (ďalej len „LZ VLK“) so žiadosťou, aby bolo v zmysle § 82 ods. 3 zákona upovedomené o začatých správnych konaniach, v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené zákonom a ktoré sa dotýkajú udeľovania výnimiek z ochrany druhov alebo území. Na jeho základe ministerstvo upovedomilo LZ VLK aj o predmetnom konaní. Zákom č. 454/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, bol zákon k 1. decembru 2007 znovelizovaný tak, že združenie, ktoré písomne oznámi svoju účasť v konaní najneskôr do siedmych dní od upovedomenia podľa § 82 ods. 7 zákona, je zúčastnenou osobou. O tejto skutočnosti ministerstvo LZ VLK informovalo listom č. 12488/2007-2.1 zo dňa 5.12.2007. LZ VLK listom dňa 13.2.2009 oznámilo takúto účasť v konaní žiadateľa.

Dňa 24.1.2008 bol na ministerstvo doručený list Spoločnosti pre výskum, vzdelávanie a spolužitie s prírodou SWS – Slovak Wildlife Society, ktorým požiadala, aby bola v zmysle § 82 ods. 3 zákona upovedomená o správnych konaniach týkajúcich sa veľkých šeliem (medveď, vlk, rys). Na jeho základe ministerstvo upovedomilo Spoločnosť pre výskum, vzdelávanie a spolužitie s prírodou SWS – Slovak Wildlife Society o predmetnom konaní. Spoločnosť pre výskum, vzdelávanie a spolužitie s prírodou SWS – Slovak Wildlife Society listom zo dňa 13.2.2009 oznámila takúto účasť v konaní žiadateľa.

Dňa 6.4.2009 bolo na ministerstvo doručené podanie LZ VLK, v ktorom sa domáha postavenia účastníka konania odvolávajúc sa na § 14 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v platnom znení, keďže v tomto konaní budú priamo dotknuté práva a právom chránené záujmy LZ VLK, pričom tieto práva a právom chránené záujmy vychádzajú z Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 43/2006. Ministerstvo rozhodnutím č. 3143/2009-2.1 zo dňa 30.4.2009 nepriznalo LZ VLK postavenie účastníka v predmetnom konaní. LZ VLK voči tomuto rozhodnutiu podal dňa 4.5.2009 rozklad, ktorý minister životného prostredia SR rozhodnutím č. 6232/2009-7.2 (33/2009-rozkl.) zo dňa 26.6.2009 zamietol a potvrdil rozhodnutie ministerstva. Citované rozhodnutie ministra životného prostredia SR nadobudlo právoplatnosť dňa 16.7.2009, a teda s účinnosťou od tohto dátumu má LZ VLK v tomto konaní len postavenie zúčastnenej osoby.

Podmienky povolenia výnimky z podmienok ochrany chráneného druhu živočícha upravuje § 40 ods. 2 a 3 zákona. Podľa § 40 ods. 2 zákona môže ministerstvo v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, ak ide o chránené druhy živočíchov, ktoré sú zároveň poľovnou zverou, až po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva SR; a to len v prípade, že neexistuje iná alternatíva a výnimka neohrozí zachovanie populácií dotknutých druhov.

Podľa § 40 ods. 3 zákona môže ministerstvo výnimku podľa § 40 ods. 2 povoliť len

- a) v záujme ochrany chránených druhov rastlín a živočíchov a ochrany prírodných biotopov,
- b) pri predchádzaní závažných škôd, najmä na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, vodnom hospodárstve,

- c) v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov, bezpečnosti štátu alebo z iných dôležitých verejných záujmov výrazne prevažujúcich nad záujmom ochrany prírody a krajiny vrátane sociálnych a ekonomických dôvodov s priaznivými dôsledkami na životné prostredie,
- d) na účely výskumu a vzdelávania, navrátenia druhov do ich biotopov a na držbu, pestovanie alebo chov v ľudskej opatere dotknutých druhov, ktoré sú nevyhnutné na tieto účely.

Ministerstvo si k žiadosti žiadateľa, ako aj k ostatným žiadosťiam skutkovo zhodných prípadov, vyžiadalo stanovisko Štátnej ochrany prírody SR (ďalej len „ŠOP SR“). ŠOP SR (list č. ŠOP SR 347/09 zo dňa 10.2.2009, doručený na ministerstvo 10.3.2009) posúdila predloženú žiadosť spolu s ďalšími žiadosťami o povolenie regulácie početnosti medveďa hnedého v roku 2009 doručenými na ministerstvo a to vzhľadom na celú populáciu medveďa hnedého na území Slovensku resp. s ohľadom na jeho populáciu v rámci geomorfologického celku (poľovnej oblasti).

Listom č. 3143/2009-2.1 zo dňa 20.3.2009 ministerstvo oboznámilo s podkladmi rozhodnutia účastníka konania a zúčastnenú osobu.

Žiadateľ ani Spoločnosť pre výskum, vzdelávanie a spolužitie s prírodou SWS – Slovak Wildlife Society sa k predloženým podkladom nevyjadrili.

LZ VLK listom zo dňa 2.4.2009, ktorý bol na ministerstvo doručený dňa 6.4.2009, vyjadrilo svoj nesúhlas s povolením výnimky z nasledovných dôvodov:

1. Nie je splnený zákonom stanovený dôvod na udelenie výnimky podľa § 40 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov.
2. Orgán ochrany prírody sa musí zaoberať splnením podmienky, ktorou je neexistencia inej alternatívy ako usmrtenie chráneného živočícha. Podľa LZ VLK existujú iné alternatívy a preventívne opatrenia, ktoré MŽP SR nezohľadňuje.
3. Nie sú známe základné dáta týkajúce sa sociálnej, vekovej a pohlavnej štruktúry populácie medveďa hnedého na Slovensku a nie je známa reálna veľkosť populácie tohto celoročne chráneného druhu medzinárodného významu.
4. Podklady rozhodnutia sú nedostatočné a treba ich doplniť o analýzy dôvodov miest zvýšeného rizika vzniku škôd, analýzy vplyvu regulačného lovu na prevenciu škôd, či analýzy dôvodov vzniku škôd a možných alternatívnych riešení predchádzania vzniku týchto škôd, príčiny synantropizácie, popis ohrozovania ľudí v minulosti a pod.

LZ VLK ďalej vyjadrilo svoj nesúhlas s ďalším uskutočňovaním regulačného lovu medveďov a ako jediné možnosti lovu odporúča iba ochranný odstrel medveďov spôsobujúcich opakované škody na hospodárskych zvieratách, či včelstvách (podmienkou však musí byť zabezpečená účinná ochrana, komisionálne zhodnotenie škôd za prítomnosti ŠOP SR a odmeraním parametrov stôp, na ktoré sa bude výnimka vzťahovať), resp. odstrel medveďov synantropných, ohrozujúcich svojim správaním zdravie ľudí.

Nakoľko medveď hnedý je chránený druh, ktorý je zároveň poľovnou zverou a výnimku možno povoliť len po dohode s MP SR, ministerstvo požiadalo listom č. 2429/2009-2-1 zo dňa 10.3.2009 MP SR o stanovisko v zmysle § 40 ods. 2 zákona. Ministerstvo pôdohospodárstva SR stanovisko doručilo dňa 29.4.2009 listom č. 1408/2009-730/530 zo dňa 24.3.2009.

Poľovný revír Vysoká Podkonice sa nachádza v 2. stupni ochrany. V revíri je pretrvávajúci vysoký stav medveďej populácie a zvyšovanie počtu jedincov vo veku 4 – 6 rokov. Každoročne sa opakujú škody na plodinách a ovciach, vysoké škody sú na porastoch kukurice, pšenice a v ovocných záhradách. Sú zaznamenané strety občanov priľahlých obcí.

V súvislosti so súdnymi konaniami na Krajskom súde v Bratislave (žaloby Lesoochranárskeho zoskupenia VLK proti rozhodnutiam MŽP SR povoľujúcich lov medveďov v r. 2007) a najmä vychádzajúc z odôvodnenia rozsudkov tohto súdu vyhlásených na pojednávaniach, ministerstvo vyzvalo žiadateľa o doplnenie odôvodnenia žiadosti.

Žiadateľ listom zo dňa 16.3.2009, ktorý bol na ministerstvo doručený dňa 20.3.2009, zaslal doplnenie, v ktorom predseda PZ informuje, že konfliktné situácie medzi občanmi, poľnohospodármi a medveďou populáciou v blízkosti obce Podkonice a Slovenská Lupča sú veľmi časté a v určitom časovom období takmer na dennom poriadku. Keďže sťažnosti občanov smerovali okrem poľovníkov aj ku predstaviteľom obce, prílohou listu žiadateľa je list starostu obce Podkonice, ktorý konštatuje, že ťažkosti s vysokým stavom premnoženej medveďej populácie v katastri obce sa stále stupňujú. Obecný úrad aj v roku 2008 zaznamenal početné sťažnosti občanov na strety s medveďmi v bezprostrednej

blízkosti obce aj v denných hodinách. Taktiež boli zaznamenané sťažnosti súkromne hospodáriacich roľníkov na škody, ktoré im medvede spôsobili.

Zo stanovísk k podkladom pre vydanie rozhodnutia je zrejmé, že LZ VLK nepovažuje regulačný odstrel medvedov v akejkoľvek podobe, s výnimkou lovu jedincov bezprostredne spôsobujúcich škody a ohrozujúcich ľudí, za prostriedok na predchádzanie závažných škôd najmä na hospodárskych zvieratách a úrode a tým za odôvodnený prípad pre povolenie výnimky z podmienok ochrany tohto chráneného druhu v zmysle § 40 ods.3 písm. b) zákona. Rovnako LZ VLK odmieta aj regulačný lov medvedov na lokalitách častých stretov s obyvateľmi a turistami v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov ako odôvodnený prípad pre povolenie výnimky v zmysle § 40 ods.3 písm. c) zákona.

Podľa § 40 ods. 2 zákona môže ministerstvo v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, ak ide o chránené druhy živočíchov, ktoré sú zároveň poľovnou zverou, až po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva SR; a to len v prípade, že neexistuje iná alternatíva a výnimka neohrozí zachovanie populácií dotknutých druhov. Z dostupných údajov ŠOP SR, žiadateľa, ako aj z informácií iných žiadateľov (poľovníckych združení) žiadajúcich o povolenie výnimky je zrejmé, že odstrel medvedov na základe povolených výnimiek, ktorý sa uskutočňuje posledných viac ako desať rokov, nemal za následok ohrozenie populácie medveďa hnedého na Slovensku. Naopak všetko nasvedčuje tomu, že tento chránený druh živočicha na Slovensku prosperuje a jeho populácia narastá. Niet preto dôvod spochybňovať splnenie základnej podmienky pre povolenie výnimky na usmrtenie tohto živočicha, ktorou je skutočnosť, že povolená výnimka neohrozí zachovanie populácie tohto druhu. Rozširovanie areálu a postup do oblastí zasiahnutých ľudskou činnosťou, častejšie vyrušovanie medveďom, ako aj jednoznačne preukázané hlásenia o zvýšenej počte medvedov aj v pôvodných miestach výskytu, nesporne nasvedčujú skutočnosti, že v poľovnom revíri Vysoká Podkonice je zvýšený stav populácie medveďa hnedého.

Pokiaľ ide o posúdenie otázky existencie inej alternatívy k povoleniu výnimky, LZ VLK navrhnuté opatrenia sú nepochybne žiaduce a mali by mať prednosť pred usmrcovaním chránených druhov živočíchov. Pokiaľ však dochádza k synantropizácii chránených šeliem, ako je medveď hnedý a s tým spojenému ohrozeniu zdravia a bezpečnosti obyvateľov, nemožno v reálnom čase situáciu riešiť inak ako povolením výnimky na usmrtenie tohto živočicha. LZ VLK zmienené opatrenia preto za danej situácie vec neriešia a nepredstavujú skutočnú alternatívu k povoleniu výnimky. Pokiaľ sa teda ministerstvo v súvislosti s posúdením existencie alternatívy k povoleniu výnimky zaoberalo možnosťou odchyty medvedov a ich prípadného umiestnenia do ZOO alebo do iných lokalít a vyhodnotilo túto možnosť ako nerealizovateľnú, má ministerstvo za to, že postupovalo správne.

Ministerstvo, pri rozhodovaní o výnimkách z podmienok ochrany chráneného druhu, odôvodňuje vydanie výnimky podľa ustanovenia § 40 ods. 3 písm. c) zákona z hľadiska celoslovenskej populácie medveďa hnedého. V zmysle tohto ustanovenia zákona je právne irelevantný vznik škodného účinku, pretože keď následok na zdraví alebo živote vznikne, uvedené ustanovenie stráca na význame. Netreba pripomínať, že Ústava SR prioritne chráni život a zdravie ľudí, preto zákon pripúšťa aj určité výnimky a v citácii písmena c) § 40 ods. 3 zákona nevyžaduje vznik následku, ale preferuje ochranu pred vznikom škodlivého následku. Na to, aby sa predišlo stretom medvedov s ľuďmi, je podľa názoru ministerstva potrebné udržiavať populáciu medveďa v takom počte a na takom areáli, aby nedochádzalo k jeho rozširovaniu do tých oblastí Slovenska, kde nie je dostatok prirodzenej potravy, kde však je omnoho väčšia ponuka potravy, pre medveďa z umelých zdrojov (včelíny, odpadky, hospodársky chov dobytka). V prípade, ak by k tomu dochádzalo, výraznou mierou by sa zvyšovala hrozba toho, že si medveď bude zabezpečovať potravu práve z takýchto zdrojov, čím by sa zároveň omnoho zvýšila i hrozba napadnutia ľudí a tým obava o zdravie a bezpečnosť obyvateľov. Ministerstvo sa svojimi kritériami na povolenie výnimky (prednostné povoľovanie výnimiek mimo území s 3. až 5. stupňom ochrany, ktoré slúžia ako jadrové zóny klúdu pre medveďa a hlavne na okraji areálu rozšírenia medveďa) snaží dosiahnuť udržanie populácie v jej dnešnom počte a v súčasnom areáli rozšírenia, pretože dospelo k názoru, že v opačnom prípade by dochádzalo k vzniku závažných škôd a je to v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti o obyvateľov.

Postup ministerstva pri povoľovaní výnimiek z podmienok ochrany medveďa hnedého ako chráneného druhu je v súlade s odborným názorom ŠOP SR a regulačný odstrel limitovaného

množstva jedincov (do 10% z odhadovanej početnosti populácie) za celoplošne uplatňovaných podmienok (limitovaná hmotnosť, miesto a spôsob vnadenia, kontrola zo strany územne príslušných organizačných jednotiek ŠOP SR - Správ NP a CHKO) je prostriedkom na takú reguláciu početnosti populácie medveďa na Slovensku, ktorá je prevenciou (predchádzaním) výskytu závažných škôd na úrode a hospodárskych zvieratách, ale aj bezpečnosti ľudí v areáli výskytu medveďa.

Ministerstvo je toho názoru, že navrhovaná regulácia početnosti populácie medveďa hnedého zaručuje sústredenie lovu do lokalít s vysokými a opakujúcimi sa škodami spôsobovanými medveďmi, kde dochádza k stretu medveďa hnedého s miestnymi obyvateľmi alebo návštevníkmi rekreačných oblastí, a vytvára podmienky na zachovanie prirodzenej pohlavnej a vekovej štruktúry populácie pri rešpektovaní prednostnej ochrany medveďa hnedého v chránených územiach a preto neohrozí zachovanie populácie dotknutého druhu.

V danom prípade rozhodnutie ministerstva o povolení výnimky má mať predovšetkým ochranný charakter. Žiadateľ zdôraznil, že strety turistov a poľovníkov s medveďmi majú vzrastajúcu tendenciu. Z charakteru poľovného revíru, ako aj miesta možného ohrozovania občanov, bolo možné vo výrokovej časti rozhodnutia určiť, že pre postriežku je určenou lokalitou v poľovnom revíri Vysoká Podkonice lokalita Jamy, Kalištie.

Ministerstvo listom č. 4143/2009-2.1 zo dňa 5.3.2009 poverilo Štátnu ochranu prírody SR, aby prostredníctvom svojich organizačných zložiek vykonávala úlohy uvedené vo výrokovej časti rozhodnutí Ministerstva životného prostredia SR, odboru ochrany prírody a starostlivosti o krajinu a následne kontrolovala splnenie podmienok týchto rozhodnutí.

Voľne žijúce zvieratá možno vnadiť mäsitou návnadou, len ak ich mäso nie určené pre ľudskú spotrebu. Povolenie na užívanie takýchto živočíšnych produktov udeľuje formou rozhodnutia Štátna veterinárna a potravinová správa SR.

Po posúdení žiadosti žiadateľa podľa vyššie uvedených pravidiel, rozhodlo ministerstvo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Ministerstvo vo výroku tohto rozhodnutia žiadateľa upozornilo, že povolením výnimky ostávajú nedotknuté osobitné predpisy [napr. vyhláška MPaVž SSR č. 172/1975 Zb. o ochrane a o čase, spôsobe a podmienkach lovu niektorých druhov zveri, Nariadenie Rady (ES) č. 338/97 o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi, napr. vývoz trofeje (medvedej kože) z EÚ je možný len s platným povolením (permit CITES), komerčná činnosť na území EÚ len s platnou výnimkou, Nariadenie (ES) 1774/2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov neurčených pre ľudskú spotrebu - dostupné na www.eur-lex.europa.eu], ako aj ostatné ustanovenia zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podľa § 61 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní podať rozklad do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava. Toto rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov pokiaľ nebol vyčerpaný riadny opravný prostriedok.

RNDr. Jozef Dúha, PhD.
riaditeľ odboru

Rozhodnutie dostane:

Poľovnícke združenie Podkonice – Vysoká, Ing. Ján Bobák, 976 41 Podkonice 200

Po nadobudnutí právoplatnosti na vedomie:

1. Krajský úrad životného prostredia, Nám. L.Štúra 1, 974 00 Banská Bystrica
2. Obvodný úrad životného prostredia, Skuteckého 19, 974 01 Banská Bystrica
3. ŠOP SR – Správa NP Nízke Tatry, Lazovná 10, 974 01 Banská Bystrica
4. ŠOP SR, Tajovského 28/B, 974 01 Banská Bystrica
5. MP SR, odbor lesného majetku a poľovníctva, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava
6. SIŽP - inšpektorát ŽP, odbor IOPaK, Jegorovova 29 B, 974 01 Banská Bystrica